

بنام خدا

مقررات‌گذاری و نظارت بر بانکها (بخش مالی)

پس از

بحران مالی جهانی

سمینار تحلیل تحولات اقتصاد جهانی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

دکتر احمد عزیزی

۱۰ آبان ۱۳۸۹

مقررات‌گذاری و نظارت بر بانکها (بخش مالی) پس از بحران مالی جهانی

- اجماع عمومی در مورد عوامل بنیادین بحران مالی جهانی

- اقدامات بریتانیا و جهان: قوانین و طرحهای نظارتی پیشنهادی

- حیطة اقدامات نهاد های نظارتی: سرمایه، مدیریت نقدینگی، ایمن سازی بانکها، پاداش و مالیات بانکها

- اصلاح نظارت بر بخش مالی در بریتانیا: نهادها، اهداف، ابزارها

وسازماندهی (کمیته ها، نهاد نظارت بر بنگاهها، نهادنظارت بر بازارها وحمایت از مصرف کنندگان، نقشه راه برای گذر از آرامش و ثبات به دوره بحران)

اجماع عمومی در مورد عوامل بنیادین بحران مالی جهانی

- عدم تعادل در اقتصاد جهانی
- کج فهمی خطر مالی و قیمت گذاری غلط محصولات مالی
- ناپایداری تامین نقدینگی و الگوهای تجاری ناپایدار بانکها
- انباشت بدهی در کل بخش مالی جهان (نسبت های اهرمی ناپایدار)
- رشد بانکداری نظارت نشده (خارج از ترازنامه یا “بانکداری سایه”)

اقدامات بریتانیا و جهان – قوانین و طرح‌های نظارتی پیشنهادی

■ بریتانیا

- تغییر رویه در نظارت بر بخش مالی : تغییر راهبرد

■ اتحادیه اروپا

- تاسیس نهاد نظارتی اتحادیه اروپا
- تاسیس هیئت اروپائی نظارت بر خطر منظم در بخش مالی

■ ایالات متحده آمریکا

- قانون اصلاح وال استریت و حمایت از مصرف کننده مصوب سال ۲۰۱۰

■ جهانی

- تاسیس هیئت ثبات مالی جهانی با عضویت گروه ۲۰+

■ نقدینگی

■ کوتاه مدت و بلند مدت

■ سرمایه

■ "میزان" و "شرایط احراز"

■ ایمن سازی بانکها

■ سرمایه حائل ، محدود کردن معاملات (سفته بازانه) با خطر پذیری مستقیم بنگاهها ، تغییر اجباری ساختار بانکها (جدائی عملیات تجاری از عملیات سرمایه گذاری)، وصیتنامه بنگاه

■ پاداش و مالیات بانکها

■ مالیات بر ترانزنامه بانکها، پاداش و مالیات پاداش

حیطه اقدامات نهادهای نظارتی: مدیریت نقدینگی

برنامه تصویب پیشنهادهای کمیته بال و هیئت ثبات مالی (شامل مقررات نقدینگی، الزامات کفایت سرمایه، نظارت بر بنگاههای مالی مهم، بهبود سیستمهای رتبه بندی و شفافیت و همگون سازی مشتقات محصولات مالی) توسط رهبران کشورهای گروه ۲۰ در نوامبر ۲۰۱۰

■ نقدینگی

■ کوتاه مدت

■ منابع با کیفیت بالای نقدینگی جهت پوشش ۳۰ روز خالص مصارف در موقعیت های فشار نقدینگی (Severe Stress Scenario)

■ بلند مدت

■ الزامات کفایت نقدینگی در افق یکساله

حیطه اقدامات نهادهای نظارتی: سرمایه

■ سرمایه

■ “میزان” و “شرایط احراز”

■ تاکید بر سهام عادی به علت دارا بودن قابلیت حداکثری جذب زیان

■ سرمایه حائل جهت حفظ اصل سرمایه

■ سرمایه حائل ضد دوره‌های (Countercyclical Capital Buffer)

واسنجی (Calibration) چارچوب سرمایه تحت معاهده بال ۳: الزمات سرمایه و حائلها

(ارقام در داخل پرانتزها نمایانگر الزمات فعلی است)

جمع سرمایه %	سرمایه درجه یک %	حقوق صاحبان سهام (پس از کسورات) %	
(۸) ۰/۸	(۴) ۰/۶	(۲) ۵/۴	حد اقل
(۰) ۵/۲	(۰) ۵/۲	(۰) ۵/۲	حائل حافظ سرمایه
(۸) ۵/۱۰	(۴) ۵/۸	(۲) ۰/۷	حداقل سرمایه و حائل
			سرمایه حائل ضد دوره‌ای*
			(۰) ۵/۲ - ۰

* سهام عادی و سایر حقوق صاحبان سهام یا هر نوع دیگر سرمایه با قابلیت کامل جذب زیان

زمانبندی ترتیبات بال ۳ (رنگ سبز نماینگر دوره های انتقالی است)

اول ژانویه ۲۰۱۹	۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵	۲۰۱۴	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۱	
	مهاجرت به پایه یکم (Pillar 1)	اجرای موازی از اول ژانویه ۲۰۱۳ تا اول ژانویه ۲۰۱۵				نظارت نهادهای نظارتی			نسبت اهرمی
%۵۰/۴	%۵۰/۴	%۵۰/۴	%۵۰/۴	%۵۰/۴	%۴	%۵۰/۱۳			حداقل نسبت سرمایه سهام عادی
%۵۰/۱۲	%۸۷۵/۱	%۲۵/۱	%۶۲۵/۱۰						حائل حافظ سرمایه
%۰۰/۱۷	%۳۷۵/۶	%۷۵/۱۵	۱۲۵/۱۵	%۵۰/۴	%۴	%۵۰/۱۳			سرمایه و حائل (دو مورد فوق)
%۱۰۰	%۱۰۰	%۸۰	%۶۰	%۴۰	%۲۰				دوره انتقالی کسورات از سرمایه درجه یک
%۶	%۶	%۶	%۶	%۶	%۵۰/۱۵	%۵۰/۱۴			حداقل سرمایه درجه یک
%۸	%۸	%۸	%۸	%۸	%۸	%۸			حداقل کل سرمایه
%۵۰/۱۰	%۸۷۵/۹	%۲۵/۹	%۶۲۵/۸	%۸	%۸	%۸			حداقل کل سرمایه و حائل
از ۲۰۱۳ بمدت ۱۰ سال بتدریج انجام خواهد شد									حذف سرمایه های فاقد شرایط احراز سرمایه درجه ۱ و ۲
				شروع اعمال استاندارد				دوره تحت نظر داشتن	نسبت پوششی نقدینگی Liquidity coverage ratio
	شروع اعمال استاندارد						دوره تحت نظر داشتن		نسبت نقدینگی با ثبات Stable funding ratio

حیطه اقدامات نهادهای نظارتی: ایمن سازی بانکها

■ ایمن سازی بانکها:

■ سرمایه حائل

■ الزامات سرمایه بیشتر (capital surcharge) برای بانکهای بزرگ

■ محدود کردن معاملات با خطر پذیری مستقیم بنگاهها (سفته بازانه / Trading)

■ افزایش وزن ضریب ریسک اینگونه معاملات در محاسبات کفایت سرمایه

■ تغییر اجباری ساختار بانکها (جدائی عملیات تجاری یا Trading از عملیات سرمایه گذاری)

■ قانون اصلاح مالی ایالات متحده بانکهای بزرگ را مجبور به جدائی عملیات با خطر پذیری مستقیم خواهد کرد. در انگلیس نیز اقداماتی جهت بررسی شروع شده است

■ وصیتنامه بنگاه (Living Will)

■ وصیتنامه در صورت ورشکستگی بانکها مورد استفاده قرار میگیرد

حیطه اقدامات نهادهای نظارتی : پاداش و مالیات بانکها

■ پاداش و مالیات بانکها

■ مالیات بر ترانزنامه بانکها

■ مالیات بر اساس حجم ترانزنامه

■ تعیین پاداش و مالیات پاداش

■ مرتبط نمودن حقوق با خطر معاملات

■ به تعویق انداختن پاداشهای بزرگ تا معلوم شدن نتیجه خطر

معاملات مربوطه

■ پس گرفتن پاداش در صورت زیاندهی آتی

■ نظام نظارتی سه جانبه بریتانیا (متشکل از خزانه داری، بانک مرکزی و نهاد نظارت بر بخش مالی FSA) در نیل به اهداف خود دچار شکست های مهمی شد

■ در این نظام سه جانبه ، هیچ نهاد واحدی مسئولیت، اختیارات و قدرت نظارت بر کل بخش مالی را نداشت

اصلاح نظارت بر بخش مالی در بریتانیا

■ اصلاح نظام نظارتی سه جانبه

■ بانک مرکزی عهده دار نظارت احتیاطی کلان

- حفظ ثبات مالی کلان
- نظارت احتیاطی در سطح خرد و
- مسئول هماهنگی سطوح کلان و خرد

■ ایجاد نهاد مستقل حمایت از مصرف کنندگان و نظارت بر بازارها

■ قانون گذاری جهت اعطای قدرت قانون گذاری ثانوی به وزارت خزانه داری

اصلاح نظارت بر بخش مالی در بریتانیا:

- تمرکز مستمر در تحلیل احتیاطی کلان و اقدامات مورد نیاز
- هماهنگی نظارت احتیاطی کلان با نظارت بر بنگاه‌ها
- نظارت بر رفتار حرفه ای در بخش مالی

اصلاح نظارت بر بخش مالی در بریتانیا: اهداف نظارت احتیاطی کلان

- بهبود بازجهندگی (Resilience) عمومی بخش مالی

- ارتقای ثبات بخش مالی

- اعطای قدرت قانون گذاری به خزانه داری

جهت انتخاب ابزار سیاست های احتیاطی کلان و کاربرد آنها

اصلاح نظارت بر بخش مالی در بریتانیا: ابزار بالقوه نظارتی احتیاطی کلان

- الزامات افزایش سرمایه ضد دوره‌های
- تغییر وزن ضرایب خطر
- تعیین حد اهرمی (سقف استقراض)
- ذخیره‌گیری آینده نگر (با در نظر گرفتن زیانهای محتمل)
- وثایق مورد نیاز
- کنترل‌های اعتباری کمی و ذخایر مورد نیاز

اصلاح نظارت بر بخش مالی در بریتانیا: تعامل سیاست پولی با سیاست مالی

- عضویت متقابل اعضای کمیته‌های سیاست‌گذاری مالی و سیاست‌گذاری پولی
- مدیرعامل نهاد نظارت احتیاطی بر بنگاه‌ها عضو کمیته سیاست پولی نخواهد بود

■ ترتیب و توالی جلسات

- هر دو کمیته قادر به لحاظ نمودن تصمیمات کمیته دیگر باشند

اصلاح نظارت بر بخش مالی در بریتانیا:

نهاد نظارت احتیاطی بر بنگاهها

- تغییر روش نظارت بر رعایت بنگاهها (Compliance)، از نظارت مبتنی بر تکمیل پرسشنامه‌های سطحی به تحلیل عمقی و راهبردی خطر
- یکپارچه کردن نظارت احتیاطی کلان با نظارت احتیاطی خطر در بنگاهها - تمرکز این وظایف در بانک مرکزی
- نهاد نظارت احتیاطی بنگاهها در قالب یک شخصیت حقوقی مستقل به صورت سازمان تابعه بانک مرکزی
- تسهیل نظارت احتیاطی مبتنی بر قضاوت از طریق ساختار حقوقی جدید نهاد نظارت احتیاطی بنگاهها

اصلاح نظارت بر بخش مالی در بریتانیا:

نهاد نظارت بر بازارها و حمایت از مصرف کنندگان

- نیاز به تمرکز بر سلامت احتیاطی بنگاهها از یک طرف، و نیاز به دقت کافی نسبت به رفتار حرفه‌ای بنگاهها در بازارهای خرده فروشی و عمده فروشی
- یک قهرمان مقتدر حامی مصرف کننده، پیگیر یک هدف واحد
- فقدان تنش در اهداف مختلف – تمرکز خاص در مورد اهمیت رفتار حرفه‌ای مناسب

اصلاح نظارت بر بخش مالی در بریتانیا گذر از دوره آرامش به دوره بحران

مدیریت بحران	بروز خطر	دوره آرامش	نهاد مربوطه
مسئولیت کلی تصمیم گیری در مورد اموال عمومی و تعهدات بین المللی	برنامه ریزی اقتضائی	سیاست اقتصادی و مالی	خزانه داری
نقدینگی اضطراری	تامین نقدینگی	سیاست پولی، بانکداری مرکزی و زیر ساخت کلیدی	بانک
	امکان استفاده از ابزار احتیاطی کلان در مقابله با تهدید پدیدار شونده	نظارت بر خطرها، آسیب پذیرها و نامصونیها؛ استفاده از ابزار احتیاطی کلان	کمیته سیاست مالی
حکم به راه اندازی نظام مخصوص حل و فصل و مداخلات در بحران	نظارت شدید و مداخله	نظارت احتیاطی عادی بر بنگاهها	نهاد نظارت احتیاطی
حل و فصل بحران (Resolution)	برنامه ریزی اقتضائی		واحد حل و فصل (Resolution)

بانک مرکزی
انگلیس